

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 czerwca 2008 r.
w sprawie ze skargi J. P.

o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia
7 marca 1997 r., sygn. akt II CKN (...) wydanym w sprawie z wniosku T. K.

przy uczestnictwie R. F.

o stwierdzenie nabycia spadku po R. F.,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

W dniu 10 listopada 2005 r. J. P. wniosła do Sądu Rejonowego w Ł. pismo, które zostało zakwalifikowane jako skarga o wznowienie postępowania w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po R. F. zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 1997 r., II CKN (...). Podniosła, że nie została dopuszczona do udziału w postępowaniu spadkowym, pomimo, że jest przyrodnią siostrą zmarłego, choć została przesłuchana w sprawie spadkowej w charakterze świadka. Postępowanie zakończyło się stwierdzeniem nabycia spadku na podstawie testamentu ustnego na rzecz T. K. Podniosła, że pragnie zgłosić wiele faktów świadczących o tym, że zgłoszony testament został oparty na nieprawdziwych zeznaniach.

Postanowieniem z dnia 6 listopada 2006 r. Sąd Rejonowy w Ł. skargę odrzucił, wyrażając pogląd, że nie jest dopuszczalna. Okoliczności w niej wskazane są objęte

unormowaniem zawartym w art. 679 k.p.c. i w rezultacie należało w ten sposób orzec na podstawie art. 410 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Na skutek zażalenia skarżącej Sąd Okręgowy w Ł. postanowieniem z dnia 6 listopada 2007 r. uchylił zaskarżone postanowienie, ze względu na rozpoznanie skargi z wyłączeniem właściwości wyłącznej. Kolejnym postanowieniem z dnia 7 grudnia 2007 r. Sąd Rejonowy w Ł. stwierdził swą niewłaściwość i sprawę przedstawił do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ł.

Ten z kolei postanowieniem z dnia 25 lutego 2008 r. stwierdził swoją niewłaściwość rzeczową i przekazał skargę do rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie trzeba zauważyć, że uzasadnienie sporządzono w związku z wątpliwościami co do charakteru pisma skarżącej, należało bowiem rozstrzygnąć, czy pismo J. P. stanowiło skargę o wznowienie postępowania. Jeżeli uwzględnić jednak, że zawarty w nim jest „wniosek o wznowienie postępowania”, który został oparty na niedopuszczeniu jej do udziału w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku po R. F., to uzasadnione jest jego zakwalifikowanie jako tego rodzaju nadzwyczajny środek zaskarżenia, oparty na podstawie określonej w art. 524 § 2 k.p.c. Drugi fragment pkt 1 żądania „które to uznały ustny testament i orzekły spadkobiercą mojego brata R. F., T. K.” stanowił z kolei podstawę do przyjęcia, że zostały zaskarżone orzeczenia sądów wszystkich instancji, a w konsekwencji do właściwości Sądu Najwyższego należało rozstrzygnięcie o dopuszczalności wznowienia (art. 405 k.p.c. w zw. z art. 412 § 4 k.p.c.).

Wprawdzie skarżąca nie należy do kręgu spadkobierców ustawowych po spadkodawcy, niemniej skargę tę może zgłosić każdy komu przysługuje uprawnienie do wystąpienia z żądaniem o stwierdzenie nabycia spadku, czyli osoba mająca interes prawny w prawidłowym wykazaniu następstwa po spadkodawcy (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 1983 r. III CRN 218/82, OSNCP 1983, nr 8, poz. 124).

Osoba, która nie była uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku ma obowiązek wskazania jako podstawy wznowienia, naruszenie jej praw zaskarżonym orzeczeniem (art. 524 § 2 k.p.c.). Jeżeli zauważyć, że spadkodawca pozostawił córkę R. F., to nawet wykazanie nieważności ustnego testamentu spadkodawcy skutkowałoby nabyciem w całości spadku przez tę uczestniczkę. W tej sytuacji wobec niepodniesienia

w skardze innych okoliczności trzeba było uznać, że nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia.

Zawarte w art. 524 § 2 zd. 2 k.p.c. odesłanie do stosowania przepisów o wznowieniu postępowania z powodu niemożności działania, odnosi się między innymi do braku możliwości żądania wznowienia, jeżeli przed uprawomocnieniem się orzeczenia niemożność działania ustała (art. 401 pkt 2 k.p.c.). Skarżąca wiedziała o toczącym się postępowaniu spadkowym, skoro była w nim przesłuchana w charakterze świadka.

Do wznowienia postępowania na omawianej podstawie ma odpowiednie zastosowanie także art. 407 k.p.c. Określony w tym przepisie trzymiesięczny termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania rozpoczyna swój bieg od dnia, w którym skarżąca dowiedziała się o orzeczeniu objętym skargą, a nie o faktach mogących świadczyć, że testament ustny spadkodawcy jest nieważny.

Na marginesie trzeba zauważyć, że korzystniejsze dla skarżącej jest postępowanie przewidziane w art. 679 k.p.c. Na jego gruncie osoba, która nie była uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku nie jest ograniczona ani terminami ani podstawą udowodnienia tezy, że osoba która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku nie jest spadkobiercą (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 1994 r., III CZP 40/94, OSNC 1994, nr 11, poz. 210).

Z tych względów skarga musiała ulec odrzuceniu (art. 410 § 1 k.p.c. w zw. z art. 412 § 4 k.p.c.).